

Сайтът desebg.com препечатва интервю с председателя на Комисията по досиетата Евтим Костадинов за Faktor.bg, в което той отговаря на въпроси, свързани със съпротивата на някои институции за изпълнение на закона за разкриване на сътрудниците на Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА. Това са служба „Военна информация“ (военното разузнаване, б.а.) и Държавна агенция „Разузнаване“, както и Светия синод на Българската православна църква.

Г-н Костадинов, за поредна година отчитате пред парламента, че Военна информация и Държавна агенция разузнаване(ДАР) не са предоставили данни за проверка на висшите ръководни кадри в службите?

– Това е четвърти доклад, в който отчитайки работата на Комисията по досиетата на шестмесечие посочваме невъзможност да бъде изпълнен законът от нашата страна. Причината е, че нито един от съответните сменяеми и настоящи директори на Военна информация не е направил необходимото да предостави тези списъци с имена до началник сектор, за да бъде извършена съответната проверка за принадлежност към ДС. Така например МВНР и новосформирана през 2007 година ДАНС направиха необходимото да изпълнят закона, но Военна информация и ДАР по един или друг начин се противопоставят и отказват да предоставят въпросните списъци. По време на съвместна среща през 2013 година беше поет ангажимента от президента Плевнелиев да се изпълни тази част от закона. Но до този момент се смениха вече няколко пъти ръководителите на едната, и на другата служба, но проблемът остава отворен.

От колко години е този бойкот на закона?

– От самото начало на дейността на нашата комисия. Имаха възможност да се организират и този проблем трябваше да приключи още някъде през 2009 или 2010 година. Но и до настоящия момент ние водим една полемика с тези институции, списъците ни се отказват, а ние не можем да извършим съответните проверки.

Какво е вашето обяснение за тази явна съпротива?

– Съпротивляват се, защото твърдят, че подобна проверка ще наруши правилата и ще освети техния щат. Аз лично не споделям това оправдание, опасенията им са неоснователни. Щатът в ДАНС също не е изнесен, но те минаха през съответната проверка, както и Външно министерство. В крайна сметка тези особености бяха обсъждани преди приемането на Закона за досиетата и се прие, че службите могат да бъдат подложени на проверка. По време на 40-тото Народно събрание и двете проблемни институции диктуваха положението с ръководството на президента Първанов, имаха блестящата възможност да защитят своите позиции и претенции. Но те не направиха нищо в тази посока, така че днес не виждам никаква законова пречка да се изпълни нашето искане, без да се нарушава никаква държавна тайна, или пък да се навреди на разузнаването като цяло.

Това са формалните обяснения, но крият ли се зад тях други причини?

– Притеснява ги, че ще излязат много интересни имена, които досега по един или друг начин не са били известни на обществото, че има лица, които още са на работа там, а може би отдавна би трябвало да бъдат пенсионирани.

За какъв тип лица, свързани с бившите тоталитарни служби става дума?

Написано от Мая Георгиева, Faktor.bg
Понеделник, 28 Януари 2019 12:45

– В случая не става дума за агенти, а за щатни служители, които аз мисля, че вече трябва да са в пенсионна възраст, като имаме предвид от кога действа законът. Вече имаме почти 30 години преход и 10 години, през които работи Комисията по досиетата, така че аз не виждам защо по такъв начин се притесняват тази информация да стане известна. Плюс това става дума за щатни служители и при по-задълбочен анализ на техните имена, вероятно повечето от тях вече са излезли в пенсия.

Преди време имахте проблеми и с предаването на архивите на Военното разузнаване...

– Проблемът с архивите е почти разрешен и то с посредничеството на президента Росен Плевнелиев, успяхме да се доближим до финала. Останаха броени, бих казал дела, които не са постъпили още при нас. По един или друг начин ние вече знаем тяхното съдържание като информация. Така, че в тази част законът, касаещ ДАР и Военно разузнаване е изпълнен като цяло, но остава проблемът със списъците на щатните служители.

Българската православна църква се оказва също сериозна опозиция на Комисията по досиетата?

– Спомнете си, че през есента на 2010 г. Комисията по досиетата излезе с решение, оповестяващо митрополитите, свързани с ДС. От 2011 година започна полемиката за предоставяне на списъците за по-ниско стоящите в църковната йерархия и според църковните санове. Изискахме тези списъци, но до настоящия момент от БПЦ се търси оправдание да ни откажат тази информация. Искам да подчертая, че другите вероизповедания, регистрирани в страната си изпълниха задължението към закона. Само БПЦ продължава да се съпротивлява. Причината може да е и заради факта, че голяма част от митрополитите бяха разкрити като съпричастни към ДС и сега те блокират осветяването на по-долните нива в Църквата. Оправдават се, че нямат точна информация, че става дума за свободно избираеми техните енориаши и т.н., но лично аз не приемам доводите им като основателни.

В края на миналата година бяха приети промени в Закона за вероизповеданията,

според които държавата започва да ги финансира, а те трябва регистрират всички лица, които работят при тях и са на избираеми длъжности?

– Новите промени в Закона за вероизповеданията е още една сериозна предпоставка БПЦ да изпълнят Закона за досиетата. Вероятно списъците, които нас ни интересуват, ще можем да ги вземем директно от Дирекция по вероизповеданията. Но след като данъкоплатците финансират Църквата, те имат право на информация и да знаят какво се случва в нея и дали служителите ѝ не са работили и за репресивните служби на БКП.

Според измененията, които се приеха през 2017 година в Закона за досиетата трябва да бъдат проверени и ръководствата на политическите партии, има ли съпротива и сред политическия елит?

– Изпратили сме писма до ръководствата на партиите. Коректни и точни списъци за проверки са изпратили до сега ГЕРБ и ВМРО. С някои неточности и „Атака“ са изпълнили изискванията и можем да направим нашите проверки. Но за съжаление другите парламентарно представени партии отказват да се съобразят със закона, включително и БСП.

Бойкотът на БСП може ли да се разглежда като продължение на искането им Комисията да бъде закрыта?

– БСП по всякакъв начин се стремят да противодействат на Закона за досиетата, искат да провалят работата на Камисията по досиетата, а и не крият, че направо искат да я закрыят.

Има ли възможности за санкции в подобни случаи?

– Законодателят е предвидил в закона такива санкции – налагане на административни

Написано от Мая Георгиева, Faktor.bg
Понеделник, 28 Януари 2019 12:45

актове от страна на Комисията на ръководителите на съответните партии и институции. Но сами разбирате, че не сме налагали...

Каква санкция може да бъде наложена на некоректните институции?

– Да, санкция е предвидена от законодателя. Минималният акт е от 15 000 лева, като той може да достигне до 30 000 лева. Но сами разбирате, че създаването на един такъв административен акт изисква спазването на много процедури. Лично аз считам, че е обидно да се борави с подобни административни актове и наказания, когато говорим за ръководители на институции и ведомства.

Смятам, че трябва да има преди всичко диалог и подчиненост на закона, а не толкова страх от административна мярка или санкция. Познавам много добре начина за изпълнението на закона за административните нарушения и наказания, но бих казал, че тази мярка е трудно приложима, особено на ниво министър. Да съставиш акт на министър – знаете, че той е с имунитет, или пък на административно лице, или на някой друг представител на държавно ведомство, който е със съответния статут и с ранг на министър. Всеки един такъв акт трябва да бъде издържан, за да не бъде оборен в съда. Но като имаме в предвид и „бързото“ правораздаване у нас, можем да предизвикаме обратен ефект при изпълнение на закона.

Ще призная, че преди време имахме проблеми с Държавна агенция „Архиви“ с предоставянето на Военния архив от Велико Търново, но бавно, постъпателно и диалогично процесите започнаха да се движат и се надявам скоро да приключим този проблем. Вече започнахме да получаваме конкретни материали – затворническите дела са при нас, очаква се през февруари, съгласно съвместния план и споразумение между двете институции, да получим и първите материали от Държавния военен архив.

През миналата година Комисията по досиетата стана обект на съдебни атаки – обявени от вас лица за принадлежност към ДС ви съдиха, а Темида постанови в тяхна полза, има ли някакви задкулисни причини за тези опасни практики?

– Проблемът е, че част от загубените от нас дела се водят от съдии, които са свързани с ДС и са възпитаници на школата на ДС. Тези магистрати вече са известни в публичното пространство, някои от тях са завършили Първи факултет на ДС и знаете, че кадрите им бяха единствените, които придобиваха и гражданската специалност „Право“. По-късно се разреши и завършилите Втори факултет да придобият същата гражданска специалност. На голяма част от тези лица в годините на демокрация се оказаха магистрати. И когато такива хора гледат дела, свързани с работата на Комисията по досиетата, те са в пълен конфликт на интереси. Почти всички дела, които сме загубили, са присъдени, именно от такива съдии. Реагирани сме срещу подобни практики с писма до председателя на ВАС, до Инспектората на ВСС. От наша страна при подобни дела правим проверки на съдиите и когато се окажат обвързаности със структурите на ДС, искаме техния отвод. Ако ще прилагаме законодателство в истинския му смисъл, веднага подобен уклон на конфликт на интереси трябва да бъде пресечен.

Агенти от кои сфери предстои да бъдат осветени през тази година?

– Трудна се оказа работата по установяването на принадлежност на лицата, които са в списъка на БНБ, за кредитните милионери. Там ни предстои трудоемка работа – първо, при нас са представени списъците на юридическите лица, а ние тепърва трябва да установим физическите лица, които са били в бордовете и управителните и контролни съвети на съответните дружества. Продължаваме работата и с приватизираните предприятия на държавно и общинско ниво. И там има също юридически лица и често не става ясно кои физически лица стоят зад тях. Естествено тази година имаме избори за европейски парламент, избори за местна власт и там ще имаме работа по предварителната проверка. Тези партии, които решат да спазят тази процедура имат право да поискат да бъде извършена проверка, след като бъдат регистрирани в ЦИК. Движим също и рутинните задачи – изключително добре се работи с ръководството на ДАНС.

Написано от Мая Георгиева, Faktor.bg
Понеделник, 28 Януари 2019 12:45

